

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

- 18/05/2012 Τελετή λήξης σεμιναρίων Πρωτέας.
- 06-12 Ιουλίου 2012 Πανελλήνια Συνάντηση Canyoning.
- 25-29 Ιουλίου 2012 Πανελλήνια Σπηλαιολογική Συνάντηση.

Περιεχόμενα τεύχους:

Πανελλήνια Σπηλαιο-
λογική Συνάντηση 2

Ορυχείο—Μεταλλείο
στην Παλαιά Καβάλα 3

Σπάνιο είδος νυχτερί-
δας 4

Σπήλαια της Καλύμνου 5

Πανελλήνια Συνάντη-
ση Canyoning 6

Σπήλαιο Δράκου στην
Καστοριά 8

Λευκός Πρωτέας ή
Μαύρος 9

10+1 Όμορφα Σπήλαια 10

ΠΡΩΤΕΑΣ

Τριμηνιαία Περιοδική Έκδοση του συλλόγου
Σπηλαιολογίας Θεσσαλονίκης «Πρωτέας»

Απρίλιος—Ιούνιος 2012

Ένα κρυμμένο σπήλαιο

Ένα σπήλαιο έφεραν στο φως τα έργα του βιολογικού καθαρι-
σμού του Φόδελε, το απόγευμα της Τρίτης 13/2.

Συγκεκριμένα, κατά τη διαδικασία τοποθέτησης των αγωγών,
ανακαλύφτηκε ένα πανέμορφο σπήλαιο με σταλακτίτες και
σταλαγιμίτες.

Αμέσως ενημερώθηκε από τον πρόεδρο της κοινότητας Γ.
Φακουκάκη ο δήμαρχος Κ. Μαμουλάκης, ο οποίος και επισκέ-
φτηκε τον χώρο με τον αντιδήμαρχο Δρ. Μαρή, στελέχη της
Δ.Ε.Υ.Α.Μ. και των υπηρεσιών του δήμου και τον αρχαιολόγο
του δήμου Γ. Τζωράκη, ενώ ταυτόχρονα ενημέρωσε και την
αρμόδια ΚΓ εφορεία αρχαιοτήτων, αφού παρά το ότι δεν υ-
πήρχαν αρχαία αντικείμενα, η διαδικασία αυτή προβλέπεται σε
κάθε ανάλογη περίπτωση.

Πραγματοποιήθηκε μάλιστα αυτοψία στο χώρο από τους αρ-
χαιολόγους της ΚΓ εφορείας, για να διαπιστωθεί το κατά πόσο
είναι εφικτή η ασφαλή ανάδειξη του σπηλαιού, που μπορεί να
αποτελέσει ένα ακόμα αξιοθέατο για τον οικισμό του Φόδελε.

Για την προστασία των διερχομένων και ειδικά των μικρών
παιδιών που πιθανότατα θα ήθελαν από περιέργεια να μπουν
μέσα στο σπήλαιο με κίνδυνο ατυχήματος, αποφασίστηκε να
τοποθετηθεί – πέραν από τα κλασικά μέτρα προστασίας –
φύλακας, ο οποίος και θα απαγόρευε την πρόσβαση στο σημεί-
ο. Δυστυχώς όμως, το απόγευμα της Τετάρτης 14/2 άγνωστοι
επισκέφτηκαν το χώρο και απαίτησαν να μπουν μέσα στο

σπήλαιο. Ο φύλακας ενημέρωσε τον πρόεδρο του οικισμού
Γ. Φακουκάκη ο οποίος πήγε άμεσα στο σημείο και στην
προσπάθειά του να αποτρέψει τους άγνωστους να μπουν
στην σπηλιά δέχτηκε επίθεση με αποτέλεσμα να τραυματι-
στεί ελαφρά.

Ο δήμαρχος Μαλεβιζίου Κώστας Μαμουλάκης που ενημερώ-
θηκε αμέσως για το συμβάν, καταδικάζει με τον πλέον
κατηγορηματικό τρόπο το επεισόδιο αυτό και να τονίσει ότι:
«Η δημοτική αρχή Μαλεβιζίου δεν πρόκειται να ανεχθεί
τέτοιου είδους τραμπουκισμούς από κανέναν και για κανέ-
ναν λόγο. Τις καταδικάζουμε απερίφραστα.»

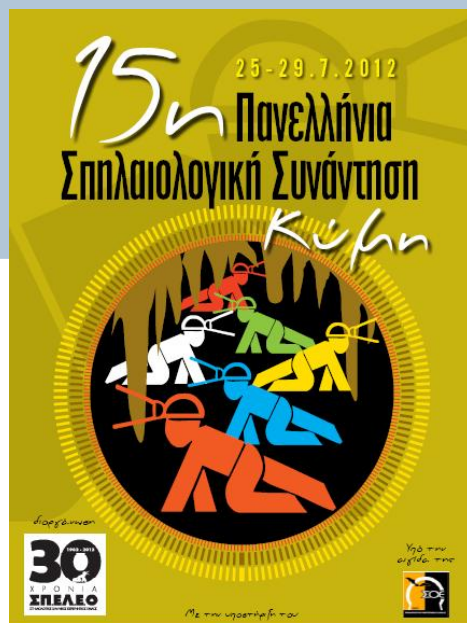
15η Πανελλήνια Σπηλαιολογική Συνάντηση Κύμη Ευβοίας 25-29 Ιουλίου

Με μεγάλη χαρά θα μας υποδεχτεί για φέτος ο ΣΠΕΛΕΟ στην
15η Πανελλήνια Σπηλαιολογική Συνάντηση, που θα πραγमा-
τοποιηθεί στη Βρωμονέρα από τις 25 έως τις 29 Ιουλίου 2012. Η
απόφασή να είναι κατασκηνωτική η συνάντηση προέκυψε από
το όραμα μιας Πανελλήνιας Σπηλαιολογικής Αποστολής, γεγο-
νός που «επέβαλε» και τις συγκεκριμένες ημερομηνίες.

Ένα τέτοιο εγχείρημα, δεδομένου ότι γίνεται πρώτη φορά,
έχει ορισμένες δυσκολίες, ωστόσο ο σύλλογος προσπαθεί να
τις εξαλείψει.

Για περισσότερες πληροφορίες στη σελίδα:

<http://www.speleo.gr/15pss/>

Δήμος Κύμης - Αλιβερίου

Στην περιοχή της
Βρωμονέρας φέτος η
Πανελλήνια Σπηλαι-
ολογική Συνάντηση

Μέχρι 31 Μαΐου η
συμμετοχή στην
έκθεση φωτογραφίας

ΠΩΣ ΘΑ ΦΤΑΣΩ

α. Με το αυτοκίνητό μου

Από τις Κονίστρες ή από το Μετόχι. Η διαδρομή από το Μετόχι δεν είναι εύκολη για συμβατικά ΙΧ. Θα υπάρχει κατάλληλη σήμανση από τα χωριά αυτά έως την κατασκήνωση.

β. Με τα μέσα μαζικής μεταφοράς έως τις Κονίστρες. Από εκεί θα υπάρχει μέσο μεταφοράς της πανελληνίας με κάποιο αντίτιμο.

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ κατά τη διάρκεια της Πανελληνίας

Οι μετακινήσεις για τις προγραμματισμένες επισκέψεις θα πραγματοποιηθούν με μεταφορικά μέσα της διοργάνωσης.

ΔΙΑΜΟΝΗ

Θα υπάρχει οριοθετημένος χώρος στον οποίο οι κατασκηνωτές θα μπορούν να στήσουν τις σκηνές τους.

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

α. Στο χώρο θα υπάρχει οργανωμένο μαγειρείο με δυνατότητα αγοράς πρωινού και δείπνου, τις ώρες λειτουργίας του (πρωινές ώρες πριν ξεκινήσουν οι ομάδες, απογευματινές ώρες μετά την επιστροφή των ομάδων)

β. Επίσης θα υπάρχει οργανωμένος χώρος στον οποίο οι κατασκηνωτές με δικά τους μέσα (δηλ. τρόφιμα, μαχαιροπήρουνα, γκαζάκια, κλπ) θα μπορούν να ετοιμάσουν το

δικό τους φαγητό. Είναι πολύ σημαντικό, για λόγους ασφαλείας, οι κατασκηνωτές να ετοιμάζουν τα γεύματά τους στο χώρο αυτό!)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ *

Οι παρουσιάσεις θα γίνουν σε οργανωμένο χώρο στην

κατασκήνωση. Διατίθενται 30' για κάθε σύλλογο. Ωστόσο σε περίπτωση που ένας σύλλογος στείλει μόνο μία παρουσίαση, αυτή δεν θα πρέπει να ξεπερνάει τα 20'.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι παρουσιάσεις πρέπει να είναι καινούριες και να μην έχουν παρουσιαστεί αλλού!

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ *

Σε ημερομηνίες που θα ανακοινωθούν σύντομα θα οργανωθεί έκθεση φωτογραφίας στην Κύμη. Όσοι ενδιαφέρονται καλούνται να στείλουν αρχικά τις φωτογραφίες τους (μέγιστος αριθμός: 3 φωτογραφίες ανά άτομο) σε ηλεκτρονική μορφή στις διευθύνσεις: georgorpx@yahoo.com (Ξένια Γεωργοπούλου), toknil@yahoo.com (Άννα Ραπάνη) έως τις 31 Μαΐου 2012. Στη συνέχεια όσοι επιλεγούν θα ενημερωθούν να στείλουν τις φωτογραφίες τους τυπωμένες.

ΚΑΠΝΙΣΜΑ

Για λόγους ασφαλείας το κάπνισμα επιτρέπεται σε συγκεκριμένους χώρους.

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Ο κάθε κατασκηνωτής θα πρέπει να έχει μαζί του ότι παίρνει κανείς σε μια σπηλαιολογική αποστολή: Τον σπηλαιολογικό εξοπλισμό και τον εξοπλισμό της κατασκήνωσης (σκηνές, υπνόσακοι, κατάλληλος ρουχισμός, είδη διατροφής, κ.ά.).

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ

Μέλη του ΣΠ.ΕΛ.Ε.Ο. θα βρίσκονται στην κατασκήνωση από τις 20 Ιουλίου για το στήσιμο της κατασκήνωσης, καθώς και λίγες μέρες μετά το πέρας της Πανελληνίας για το μάζεμα. Όσοι ενδιαφέρονται να ανέβουν νωρίτερα για να βοηθήσουν μπορούν να το κάνουν οποιαδήποτε ημερομηνία.

Για οποιαδήποτε άλλη πληροφορία μη διστάσετε να

επικοινωνήσετε μαζί με το ΣΠ.ΕΛ.Ε.Ο. στο info@speleo.gr και στα τηλέφωνα

6977005913 (Χ. Νικολαΐδου),

6973955081 (Γ. Πορτοκαλόγλου)

ΟΡΥΧΕΙΟ-ΜΕΤΑΛΛΕΙΟ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΒΑΛΑΣ

Γράφουν οι Ευγενία Κιουρεξίδου
και Γιώργος Κονίδης

Μέλη ΠΡΩΤΕΑ

eugeniak_@hotmail.com

iamoht@yahoo.gr

Ένα σπουδαίο μεταλλευτικό κέντρο της κλασικής περιόδου, επισκέφτηκε στις 18-12-2011, η Σπηλαιολογία Θεσσαλονίκης ΠΡΩΤΕΑΣ, στην περιοχή της Παλιάς Καβάλας. Για το ορυχείο/μεταλλείο Π. Καβάλας, εκδηλώθηκε ενδιαφέρον εδώ και αρκετό καιρό, ενώ ήδη έχουν πραγματοποιηθεί προηγούμενες εξερευνήσεις από μέλη του συλλόγου, για τις οποίες μπορείτε να πληροφορηθείτε από την ιστοσελίδα μας [ΕΔΩ](http://www.paliakavala.gr/).

Το χρονικό της σπηλαιοεξερεύνησης περιέλαβε μία σύντομη πρωινή στάση στο χωριό, όπου ο σπηλαιοεξερευνητής Βασίλης Κατσούλης και ο κος Προμούσας Γιάννης, μας έδωσαν τις κατάλληλες πληροφορίες για το μεταλλείο, οι οποίες εστίαζαν σε ιστορικές αναφορές αλλά και πρακτικά θέματα που σχετίζονταν με την είσοδο των σπηλαιοεξερευνητών σε αυτό. Άξια αναφοράς είναι η ιστορική διαδρομή της ευρύτερης περιοχής αλλά και της ιδιαίτερης χρήσης του μεταλλείου, το οποίο εκμεταλλεύτηκαν οι Θάσιοι, οι Αθηναίοι και οι βασιλείς της Μακεδονίας Φίλιππος Β' και Αλέξανδρος για χρυσό και άργυρο. Υπάρχουν επίσης σοβαρές ενδείξεις ότι εδώ βρισκόταν η Σκαπτή Ύλη, καθώς η ακριβής θέση των μεταλλείων της Σκαπτής Ύλης τοποθετείται στην περιοχή βόρεια της πόλης της Καβάλας και νότια της οροσειράς Λεκάνη. Από την άλλη μεριά, σε όλο το μεταλλείο είναι ευδιάκριτα τα σημάδια που έχουν αφήσει οι πρόγονοί μας πάνω στο βράχο, στα οποία όμως δεν εστιάζει για αρκετή ώρα, διότι πλέον ο κάτασπρος διάκοσμος που στολίζει το μεταλλείο κεντρίζει το ενδιαφέρον, μαρτυρώντας με αυτό τον τρόπο τη δύναμη της φύσης που βρίσκει τρόπους να επουλώσει τις πληγές.

Η εύρεση του μεταλλείου κατέστη δυνατή μετά από τις υποδείξεις του Βασίλη και γύρω στις 12 μμ. οι σπηλαιοεξερευνητές Καραμάνος Ορέστης, Κιουρεξίδου Ευγενία, Κονίδης Γιώργος, Παναγιωτίδης Λευτέρης, Παπαφιλιππάκη Χριστίνα και Πισιώτας Τάσος, ετοιμάστηκαν για μία εξερεύνηση, που εν τέλει ικανοποίησε σε μεγάλο βαθμό όλα τα μέλη της αποστολής. Η είσοδος του μεταλλείου σου επιτρέπει να κινηθείς όρθιος μέχρι ένα σημείο ενώ μετά από λίγα μόλις μέτρα ξεκινούν οι τεχνικές δυσκολίες, λόγω της στενότητας και της εμφάνισης του νερού. Η παρουσία σπηλαιοθεμάτων είναι έντονη, όπως σταλακτίτες και καλαμάκια που σου περιορίζουν την κίνηση αλλά και οι πλημμυρισμένοι διάδρομοι, κατά μήκος των οποίων η ροή του νερού έχει εναποθέσει ασβεστολιθικό υλικό στα τοιχώματα και με το πέρασμα των αιώνων, αυτό δημιούργησε μία σχεδόν διαφανή κρούστα επιτρέποντας την κίνηση του νερού σχεδόν κάτω από αυτή. Οι σκέψεις πάντως που κυριεύσαν πολλούς σπηλαιοεξερευνητές, λόγω της στενότητας και κατ'επέκταση της δυσκολίας της κίνησης εντός του μεταλλείου, σχετίζονταν με τον μόχθο του εργάτη, ο οποίος κάτω ίσως από τις πιο αντίξοες συνθήκες ήταν αναγκασμένος να επιτελέσει έργο.

Μέχρι στιγμής, η εξερεύνηση περιορίστηκε στον κεντρικό άξονα του μεταλλείου και σε κάποιους παράπλευρους, προκειμένου στην επόμενη επίσκεψη να χαρτογραφηθεί και να φωτογραφηθεί, αφού το μεταλλείο είναι πολλά υποσχόμενο από σπηλαιολογικής και αρχαιολογικής άποψης. Μετά από 3'30 ώρες περίπου, τα μέλη της αποστολής οδηγήθηκαν στην έξοδο, ακολουθώντας τον ίδιο διάδρομο και ενώ είχαν ήδη ερευνήσει και φωτογραφήσει ένα σημαντικό μέρος του μεταλλείου.

Πηγές:

<http://www.paliakavala.gr/>

Φωτογραφικό υλικό: Πισιώτας Τάσος

ΣΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΙΑΣ

Σπάνιο είδος νυχτερίδας

Αναδημοσίευση από Από: [Παρασκευάς Περάκης](#)

Ο ζωικός πλούτος του Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς επιβεβαιώθηκε για ακόμη μια φορά στη διάρκεια διεθνούς ερευνητικής αποστολής για τη μελέτη των νυχτερίδων. Όπως διαπιστώθηκε το φαράγγι αποτελεί καταφύγιο για πολλά είδη νυχτερίδας, μεταξύ των οποίων και το σπάνιο 'Pipistrellus hanaki'.

Η ερευνητική αποστολή πραγματοποιήθηκε από 22 έως 27 Σεπτεμβρίου του 2011 με τη συμμετοχή 15 ερευνητών από την Αγγλία, την Αμερική αλλά και την Ελλάδα, κατόπιν σχετικής άδειας από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Επικεφαλής ήταν ο Βρετανός Geoff Billington, ενώ από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης του Πανεπιστημίου Κρήτης συμμετείχε ο Παναγιώτης Γεωργιακάκης.

Οι έρευνες εστιάστηκαν στην ευρύτερη περιοχή των Λευκών Ορέων (Σούγια, Αγία Ειρήνη, Ομαλός, Φαράγγι Σαμαριάς) αλλά και στην Παλαιόχωρα και στη Λίμνη (Ιναχωρίου). Όπως επισήμανε στα 'Χ.Ν.' ο κ. Γεωργιακάκης, «η περιοχή επιλέχθηκε καθώς είναι από τις πλουσιότερες της Ευρώπης σε αριθμό ειδών νυχτερίδων και φιλοξενεί ορισμένα είδη που απαντώνται μόνο στη Μεσόγειο».

Το πρόγραμμα είχε ως στόχο την καταγραφή των διαφόρων ειδών νυχτερίδων στην Κρήτη με τους ερευνητές να προχωρούν σε αιμοληψία (διερεύνηση DNA) και λήψη βιομετρικών δεδομένων. Μετά τη σύλληψη οι νυχτερίδες απελευθερώθηκαν ξανά στο φυσικό τους περιβάλλον.

Πιο συγκεκριμένα και όπως εξήγησε ο κ. Γεωργιακάκης, πραγματοποιήθηκαν επιθεωρήσεις σε καταφύγια νυχτερίδων (σπήλαια, ορυχεία και παλιά κτήρια) παγιδεύσεις νυχτερίδων και ηχογραφήσεις υπερήχων με ειδικούς δέκτες (οι περισσότερες νυχτερίδες -όλες οι ευρωπαϊκές- εκπέμπουν υπερήχους και χρησιμοποιούν την ηχώ τους για να προσανατολίζονται στο σκοτάδι και να εντοπίζουν τα έντομα με τα οποία τρέφονται).

ΣΠΑΝΙΑ ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ ΣΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ

Κατά τη διάρκεια της αποστολής εντοπίστηκαν και μελετήθηκαν 12 από τα 17 είδη νυχτερίδων του Νομού Χανίων και της Κρήτης στο σύνολό της, με τον κ. Γεωργιακάκη να επισημάνει ότι «από τα σημαντικότερα ευρήματα της αποστολής -η οποία επιβεβαίωσε τα αποτελέσματα προηγούμενων ερευνών του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης- ήταν η υψηλή αφθονία της νανονυχτερίδας του Hanak (Pipistrellus hanaki) στο φαράγγι της Σαμαριάς».

Όπως μας εξήγησε ο ερευνητής του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, «το είδος αυτό, που είναι από τα μικρότερα θηλαστικά του πλανήτη (3 έως 5 γραμμάρια) περιγράφηκε μόλις το 2007 από Τσέχους ερευνητές». Ακόμα πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι «υπάρχει μόνο στη Κυρηναϊκή της Λιβύης και στην Κρήτη, όπου προτιμάει ημιορεινές περιοχές με πουνάρι, κυπαρίσσια, καστανιές και πλατάνια αλλά και γλυκό νερό». «Σύμφωνα λοιπόν με όλες τις ενδείξεις» συμπληρώνει ο κ. Γεωργιακάκης, «τα Λευκά Όρη με τα δασωμένα φαράγγια τους είναι από τις σημαντικότερες περιοχές για το είδος, σε παγκόσμιο επίπεδο».

- Οι νυχτερίδες πρωτοεμφανίστηκαν πάνω στη Γη πριν από 70 εκατομμύρια χρόνια.
- Οι νυχτερίδες βαμπίρ δεν πίνουν αίμα, απλά το γλείφουν. Υπάρχουν μόνο 3 είδη νυχτερίδων βαμπίρ παγκοσμίως. Εάν ταξιθεύετε στην Κεντρική ή στη Νότιο Αμερική, υπάρχει πιθανότητα να δείτε μια νυχτερίδα βαμπίρ να δαγκώνει μια αγελάδα και να γλείφει το αίμα από την πληγή αλλά όχι να το ρουφάει.
- Τα κινηματογραφικά 'κλισέ' θέλουν τις νυχτερίδες φορείς ασθενειών και επικίνδυνες για τους ανθρώπους. Κάτι τέτοιο δεν ισχύει απόλυτα, αφού οι νυχτερίδες αποφεύγουν τους ανθρώπους και δαγκώνουν μόνο όταν αμύνονται. Γι' αυτό τον λόγο καλό είναι να μην προσπαθούν οι άνθρωποι να τις αιχμαλωτίσουν.
- Οι νυχτερίδες χρησιμοποιούν τον ηχοενοτισμό. Εκπέμπουν, δηλαδή, ήχους σε υψηλό τόνο και στη συνέχεια χρησιμοποιούν την ηχώ που παράγεται για να εντοπίσουν τη λεία τους στο σκοτάδι. Ορισμένες, οι οποίες ονομάζονται 'ιπτάμενες αλεπούδες' -και ζουν στην Αφρική, στην Ασία και στην Ωκεανία- βλέπουν πολύ καλά, ακόμα και το βράδυ.

ΠΟΛΥΤΙΜΗ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΝΥΧΤΕΡΙΔΩΝ

Μπορεί για κάποιους η νυχτερίδα να μην είναι και το πιο... συμπαθές ζώο, αλλά αυτό μάλλον οφείλεται σε εσφαλμένη ή ελλιπή πληροφόρηση. Ο κ. Γεωργιακάκης μας εξηγεί για τη συμβολή του είδους: «Οι νυχτερίδες εξασφαλίζουν την 'υγεία' των οικοσυστημάτων καθώς ελέγχουν τους πληθυσμούς των εντόμων. Κάθε νυχτερίδα τρώει εκατοντάδες ή και χιλιάδες έντομα κάθε βράδυ, κυρίως νυχτοπεταλούδες (ψυχάρες), σκνίπες, κουνούπια και ιπτάμενα σκαθάρια».

Δυστυχώς η εσφαλμένη εικόνα του κόσμου για τις νυχτερίδες, έχει θέσει το ζώο σε κίνδυνο. Όλα τα είδη της Ελλάδας είναι προστατευόμενα σύμφωνα με την εθνική αλλά και τη διεθνή νομοθεσία καθώς σε ορισμένες περιοχές καταγράφονται συνεχείς και σημαντικές μειώσεις των πληθυσμών τους.

Όπως επισημάνει ο κ. Γεωργιακάκης, «παρά τη νομική δέσμευση της Πολιτείας για τη μελέτη και προστασία των νυχτερίδων, αλλά και του συνόλου της άγριας ζωής των Προστατευόμενων Περιοχών, συχνά οι όποιες προσπάθειες γίνονται είτε από εθελοντές είτε από τα ερευνητικά Ιδρύματα της Ελλάδας ή άλλων χωρών».

Σπήλαια της Καλύμνου

Από Γεωδίφη

<http://www.geodifhs.com/index.html>

Στον Όμηρο η Κάλυμνος είναι γνωστή με την ονομασία «Καλύδναι» και αναφέρεται ότι έλαβε μέρος στον Τρωικό πόλεμο μαζί με τα νησιά της Νισύρου, Καρπάθου, Κάσου και Κω με 30 τριήρεις κάτω από την καθοδήγηση των γιών του Θεσσαλού (Φειδιππος & Αντιφος). Ερείπια από τα πελασγικά χρόνια δείχνουν ότι οι κάτοικοι της Καλύμνου ήσαν Κάρες. Στους περσικούς χρόνους το νησί βρισκόταν κάτω από την κυριαρχία της βασιλείαςς Αρτεμισίας της Αλικαρνασσοῦ.

Η θάλασσα υπήρξε από παλιά το κυρίαρχο στοιχείο ζωής του νησιού και δεν είναι τυχαίο που μαζί με την Χάλκη και την Σύμη ήταν τα κύρια φυτώρια σφουγγαράδων του Αιγαίου. Όμως το νησί με το έντονο και νησιώτικο χρώμα το οποίο φημίζεται για την αγάπη των κατοίκων του προς την θάλασσα, τα τελευταία χρόνια, έχει γίνει διάσημο και για κάτι άλλο. Για το άγριο τοπίο της με τα επιβλητικά βουνά που προσφέρεται για αναρρίχηση και περιπατητικές διαδρομές

Η παρουσία σπηλαίων, βαθιών χαραδρών και ορεινών όγκων είναι έντονη σε όλη την επιφάνεια του νησιού. Περίπου 50 μικρά και μεγαλύτερα χερσαία σπήλαια, υπάρχουν στο νησί. Τα πιο γνωστά από αυτά, είναι: του Δία (Κεφάλι), τα Σκάλια, οι Επτά Παρθένες, τον Δασκαλιό και ο Κολωνόσπηλος. Σε ορισμένα από αυτά βρέθηκαν λείψανα νεολιθικής εποχής. Τα σπήλαια της Καλύμνου ανάλογα με την μορφολογία τους χαρακτηρίζονται σε «οριζόντια», δηλαδή τα πιο προσβάσιμα, τα «σπηλαιοβάραθρα» τα οποία δεν είναι τόσο εύκολα προσβάσιμα και τα «υποθάλασσα» σπήλαια.

Το νησί σε γενικές γραμμές αποτελείται από σχιστοψαμμίτες (περίπου 400 εκ. χρόνων), ανθρακικά πετρώματα (ασβεστόλιθοι & δολομίτες 200-140 εκ. χρόνων), από νεογενή ιζήματα (25-5 εκ.ετών), από ηφαιστειακούς τόφφους που προέρχονται από την μεγάλη ηφαιστειακή έκρηξη της Κω (συνέβη πριν από 161.000 χρόνια) και από χαλαρά πετρώματα (ηλικίας 10.000 χρόνων).

Η Κάλυμνος θα μπορούσε να ονομαστεί ως το «νησί του ασβεστόλιθου» αφού το μεγαλύτερο τμήμα του αποτελείται από αυτό το ιζηματογενές πέτρωμα. Τα περισσότερα σπήλαια του νησιού διανοίχτηκαν σε ασβεστόλιθο και πολλά από αυτά έχουν ήδη χαρτογραφηθεί από την Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία.

Ο ασβεστόλιθος της Καλύμνου δημιουργήθηκε σε έναν θαλάσσιο χώρο όπου πριν από εκατ. χρόνια κυριαρχούσε- χαμένη σήμερα- μία υποθαλάσσια οροσειρά (ύψωμα) στον Αιγαίο χώρο. Σήμερα αυτή η οροσειρά ονομάζεται «Πελαγονική» από τους γεωεπιστήμονες. Τα πετρώματα των σπηλιών φέρουν σημάδια από το μακρύ γεωλογικό παρελθόν τους και για τον λόγο αυτό είναι έντονα τεκτονισμένα

Οι σπηλιές από ασβεστόλιθο διαμορφώνονται από τα νερά βροχής και την διάβρωση. Όπως νερό της βροχής πέφτει μέσω της ατμόσφαιρας, απορροφά το CO₂, δημιουργώντας ανθρακικό οξύ. Αυτό το ελαφρώς όξινο βρόχινο νερό διαβρώνει τον ασβεστόλιθο. Η ροή του νερού τόσο πάνω ή κάτω από την επιφάνεια διαμέσου ρωγμών, διακλάσεων και ρηγμάτων, διαλύει τον ασβεστόλιθο δημιουργώντας αυτές τις γεωμορφές. Σε περίπτωση που παρεμβαίνουν χημειοδιαβρωτικοί παράγοντες τότε τα σπήλαια αποκτούν ύψος ενώ διαφορετικά έχουν μήκος.

Το είδος της σπηλιάς που θα σχηματιστεί, καθορίζεται εν' μέρει από τη βαρύτητα. Το νερό πάντα θέλει να πάει κάτω. Ακριβώς όπως τα ποτάμια που ρέουν την επιφάνεια της γης προς τη θάλασσα, έτσι και τα σπήλαια είναι αγωγοί νερού για να μετακινείται αυτό από το ένα μέρος στο άλλο. Εάν το νερό ακολουθήσει μία αρκετά άμεση διαδρομή, και κινηθεί κάθετα τότε μπορεί να καταλήξει κατ' ευθείαν κάτω, μέσα στο βράχο δημιουργώντας σπήλαια σε κάθετο άξονα. Εάν το νερό κινηθεί δια μίας πιο πλαγίας οδού, θα σχηματίσει ένα οριζόντιο σύστημα σπηλιάς και εύκολα προσβάσιμο.

Πολλοί αναρριχητές λένε ότι ο ασβεστόλιθος της Καλύμνου μοιάζει με αυτόν της Ταϊλάνδης. Ωστόσο, αυτό το ανθρακικό πέτρωμα έχει παρόμοια χαρακτηριστικά με εκείνο του Λιμιάνα της Κεφάλου-Κω.

Πηγές
Σπηλαιολογική Εταιρεία Ελλάδας
Γεωλογικός χάρτης Ελλάδας-ΙΓΜΕ
Βικιπαίδεια

Πανελλήνια συνάντηση Canyoning, 6-12 Ιουλίου 2012 Τζουμέρκα, Ήπειρος

Γράφει ο Αριστείδης Ζάχαρης

Μέλος Πρωτέα, ΕΣΕΦ
aristeidis9@hotmail.com

Στις 6 με 12 Ιουλίου θα πραγματοποιηθεί η 9^η πανελλήνια συγκέντρωση Canyoning στα Τράμαντα Ιωαννίνων. Διοργανώνεται από τον ΕΣΕΦ (Ελληνικό Σύλλογο Εξερεύνησης Φαραγγιών), ο οποίος τα τελευταία χρόνια έκανε πολλές εξορμήσεις στην ευρύτερη περιοχή των Τζουμέρκων και άνοιξε αρκετά φαράγγια. Στην ουσία πρόκειται για ένα νέο πεδίο, σε ένα μέρος άγριας ομορφιάς, γεμάτο βουνά, ποτάμια και πυκνή βλάστηση.

Συγκεκριμένα τα Τζουμέρκα (ή Αθαμανικά όρη) ανήκουν στη Νότια Πίνδο και έχουν ως ψηλότερη κορυφή την Κακαρδίτσα (2429μ). Πολλές κορυφές είναι πάνω από τα 2000μ, όπως το Καταφίδι, η διάσημη Στρογγούλα, ο Καταρραχιάς, το Γερακοβούνι, ο Κρυάκουρας κ.α. Εκτίνονται στους νομούς Ιωαννίνων, Τρικάλων και Άρτας και το πέτρωμα που κυριαρχεί είναι ο ασβεστόλιθος.

Μέσα σ' αυτό το συνοθύλευμα βουνών και κορυφών υπάρχουν δεκάδες φαράγγια, παραπόταμοι και δύο κεντρικά ποτάμια: Ο Άραχθος με μήκος 143 χιλιόμετρα και με ιδιαίτερο σημείο το φαράγγι του, βάθους 800 μέτρα, ενώ το στενότερο σημείο του έχει πλάτος 6 μέτρα. Ο Καλαρίτικος είναι ακόμη ένα μεγάλο ποτάμι που πηγάζει από το όρος Περιστέρι (Λάκμος) και ενώνεται με τον Άραχθο. Τα φαράγγια λοιπόν που τροφοδοτούν τα παραπάνω ποτάμια, έχουνε όλες τις προϋποθέσεις για να εγγυηθούν άκρως ενδιαφέρουσες καταβάσεις στο Canyoning:

Η «Πύλη του Παραδείσου» είναι ίσως το πιο εντυπωσιακό φαράγγι της περιοχής και δε διασχίζεται όλες τις εποχές του χρόνου. Το Κοροβέσου είναι ένα τροπικό φαράγγι, τα Καζάνια στο Πετροβούνι έχουν εντυπωσιακά πετρώματα και καταρράκτες, το Καρλίμπου, μεγάλο φαράγγι με πολλές πηγές, φαράγγια για αρχάριους, όπως της Γκούρας και του Αμπελοχωρίου, ο Κρεμαστός καταρράκτης στην Ανατολική με ύψος 85μ με δύο αλλαγές, ο εντυπωσιακός καταρράκτης στο Ματσούκι ύψους 45μ και με μεγάλη ποσότητα νερού και άλλα.

Ο χώρος διαμονής θα είναι σε σκηνές στον προαύλιο χώρο του καταφυγίου των Τραμάντων, μέσα στο καταφύγιο και σε ξενοδοχεία στη γύρω περιοχή. Το καταφύγιο βρίσκεται σε υψόμετρο 1300μ, στους πρόποδες της επιβλητικής Στρογγούλας. Χωριά της γύρω περιοχής είναι τα Τράμαντα, τα Άγναντα, ο Καταρράκτης, οι Μελλισουργοί, το καλά κρυμμένο Ματσούκι και τα διάσημα παραδοσιακά χωριά Συρράκο-Καλαρίτες στους πρόποδες του όρους Περιστέρι.

Τέλος στην περιοχή μπορούν να γίνουνε πληθώρα δραστηριοτήτων, όπως πεζοπορία, ορειβασία και χειμερινό βουνό (τα Τζουμέρκα κρατάνε μέχρι και 9 μήνες το χρόνο χιόνι), rafting σε Καλαρίτικο και Άραχθο, διάσχιση ποταμών και φυσικά σπηλαιολογία!

Περισσότερες πληροφορίες για την Πανελλήνια στο site: <http://canyoningmeet2012.blogspot.com>

ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

canyoningeshop.gr

www.88888.gr

119,00

109,00

119,00

95,00

88,00

49,00

18,50

59,00

18,00

63,00

49,00

39,50

49,00

59,00

39,50

35,90

23,90

17,90

24,40

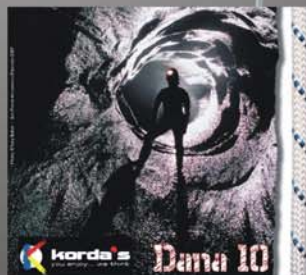
15,50

11,00

5,00

16,50

29,00

ΑΠΟΘΗΚΗ: ΙΑΣΩΝΟΣ 105 ΒΟΛΟΣ ΤΗΛ.2421023957

ΠΑΝΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΜΕ ΝΕΑ ΥΛΙΚΑ

korda's
you enjoy... we think

Το σπήλαιο του Δράκου στην Καστοριά

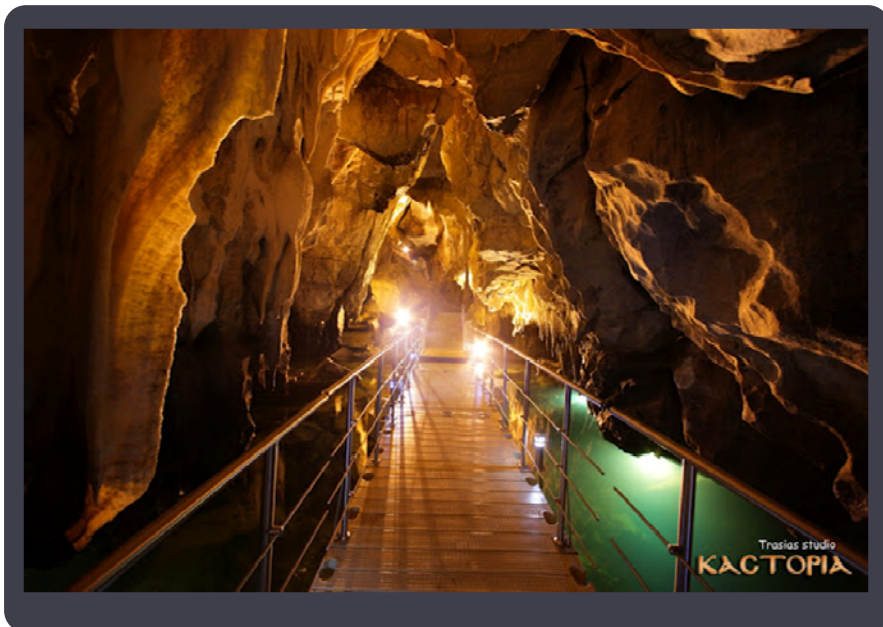
Η Σπηλιά του Δράκου ανακαλύφθηκε το 1940 από κατοίκους της Καστοριάς και πήρε το όνομά της από την είσοδό της που βρίσκεται ακριβώς δίπλα στη λίμνη και έχει τη μορφή στόματος δράκου. Σύμφωνα με την παράδοση, στο σπήλαιο υπήρχε ένα χρυσωρυχείο, που το φύλαγε ένας άγρυπνος δράκος. Βρίσκεται στη βόρεια πλευρά της χερσονήσου, κοντά στο παρεκκλήσι του Αγίου Νικολάου της Μονής της Παναγίας της Μαυριώτισσας.

Η είσοδος απέχει περίπου είκοσι μέτρα από τις όχθες της λίμνης και 14 μέτρα από τον δρόμο. Στο εσωτερικό του υπάρχουν μεγάλα χερσαία και λιμναία τμήματα με εντυπωσιακό σταλακτικό διάκοσμο καθώς περιλαμβάνει επτά υπόγειες λίμνες, δέκα αίθουσες και πέντε διαδρόμους.

Η μεγαλύτερη αίθουσα του σπηλαίου έχει διαστάσεις 45x17 μέτρα με το κεντρικό της τμήμα υπερυψωμένο και τις πλευρές της να καταλήγουν σε λίμνες. Η μεγάλη λίμνη του σπηλαίου που είναι και η βαθύτερη βρίσκεται δυτικά. Η θερμοκρασία εντός του Σπηλαίου είναι σταθερή όλες τις εποχές στους 16-18 βαθμούς Κελσίου, ενώ η υγρασία φτάνει στο 90%.

Στο εσωτερικό του σπηλαίου του Δράκου εντοπίστηκαν παλαιοντολογικά κατάλοιπα, με κυριότερα τα οστά σπηλαιάς άρκτου ή αρκούδας των σπηλαίων (Ursus Speleaus). Το είδος αυτό έζησε στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια του Πλειστόκαινου και εξαφανίστηκε πριν από περίπου 10.000 χρόνια. Το όνομά της οφείλεται στο γεγονός ότι τα απολιθωμένα λείψανά της εντοπίζονται σχεδόν αποκλειστικά μέσα σε σπήλαια, όπου προφανώς διέμενε για περισσότερο χρονικό διάστημα, σε αντίθεση με την καφέ αρκούδα η οποία χρησιμοποιούσε τα σπήλαια μόνο κατά την διάρκεια της χειμερινής νάρκης. Υπολογίζεται ότι το βάρος των αρσενικών ζώων έφτανε τα 400-500 κιλά και των θηλυκών τα 200-250 κιλά. Ήταν κατά βάση φυτοφάγοι και περιστασιακά σαρκοφάγο ζώο.

Έχει μήκος 300 μ. φυσικής διαδρομής ενώ η έξοδος του επισκέπτη γίνεται μέσω τεχνητής σήραγγας 35μ. Η φυσική ομορφιά της διαδρομής οφείλεται στον πλούσιο σταλακτιτικό και σταλαγμιτικό διάκοσμο και τις τέσσερις λίμνες που συναντάμε. Ο επισκέπτης περνά όμορφα κατασκευασμένες γέφυρες, δύο συμπαιγείς και μία πλωτή.

Η έξοδος γίνεται μέσω τεχνητής σήραγγας που λειτουργεί ταυτόχρονα και ως μουσειακός χώρος με πληροφοριακό υλικό γύρω από την ιστορία, τον μύθο, τις φράσεις κατασκευής – αξιοποίησης του σπηλαίου και τα σπήλαια σε όλο τον ελλαδικό χώρο στα πλαίσια μιας προσπάθειας ευαισθητοποίησης των επισκεπτών γι' αυτά τα «μνημεία της φύσης».

Η Σπηλιά του Δράκου στην Καστοριά είναι ένα από τα πιο σύγχρονα σπήλαια των Βαλκανίων, εξοπλισμένη με τα πιο σύγχρονα συστήματα ανακύκλωσης του αέρα και διατήρησης της ισορροπίας του κλίματος. Έχουν κατασκευαστεί ειδικές διαδρομές κατάλληλα διαμορφωμένες και μια πλωτή γέφυρα από την οποία μπορεί κανείς να δει τις επτά λίμνες που υπάρχουν μέσα στη σπηλιά.

Το σπήλαιο είναι ανοιχτό από Τρίτη ως Κυριακή και τις αργίες. Θερινό ωράριο: 10-6 και χειμερινό ωράριο: 9-5. Το εισιτήριο στοιχίζει 6 ευρώ το κανονικό και 4 ευρώ το μειωμένο.

Πρωτέας... "Λευκός ή Μαύρος";

Γράφει η Αγγελική Ρεϊζοπούλου

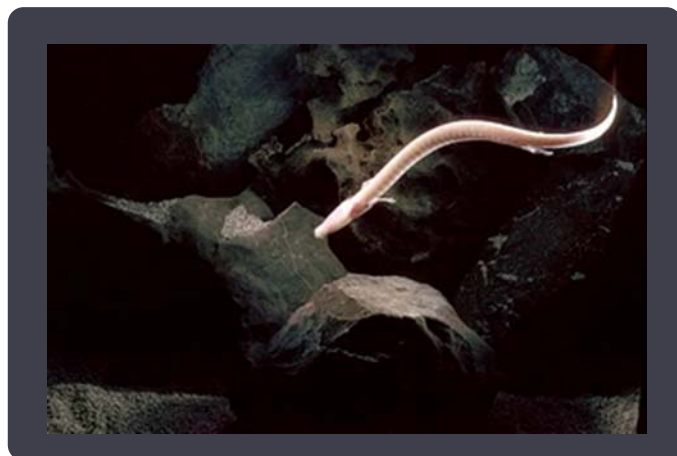
Γεωλόγος Μέλος ΠΡΩΤΕΑ
reizopoulou@gmail.com

Οι περισσότεροι από τους σπηλαιοξερευνητές γνωρίζουν την σπηλαιόβια σαλαμάνδρα *Proteus Anguinus* ή "**Λευκός**" **Πρωτέας**, ο οποίος εμφανίζεται σε σπήλαια της κεντρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Λόγω της προσαρμογής του στο απόλυτο σκοτάδι του υπόγειου κόσμου, τα μάτια του δεν έχουν αναπτυχθεί, ενώ ιδιαίτερα έντονα έχουν αναπτυχθεί άλλες αισθήσεις, όπως αυτή της όσφρησης και της ακοής (μελέτες δείχνουν ότι η καλύτερη ακουστική ευαισθησία του Πρωτέα είναι μεταξύ 10 Hz έως 15000 Hz, δηλαδή σχεδόν παρόμοια με το εύρος των συχνοτήτων που μπορεί να γίνει αντιληπτό από το ανθρώπινο αυτί, το οποίο κατά προσέγγιση είναι 20 Hz μέχρι 20000 Hz).

Ένα ακόμα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό είναι ότι στερείται κάθε χρώση στο δέρμα του, γι' αυτό το λόγο και οι ντόπιοι τις Σλοβενίας αποκαλούσαν τη σπηλαιόβια σαλαμάνδρα ως "ανθρώπινο ψάρι", παρομοιάζοντας το χρώμα του δέρματος του, με το δέρμα των λευκών ανθρώπων. Σε αντίθεση με τα περισσότερα αμφίβια, ο *Proteus Anguinus* είναι εντελώς υδρόβιο, δηλαδή τρώει, κοιμάται και γεννά μέσα στο νερό! Η διάρκεια ζωής του εκτιμάται σε πάνω από 58 χρόνια (λόγω του ότι δεν έχει θηρευτές), ενώ έρευνες έδειξαν ότι ο Πρωτέας μπορεί να ζήσει μέχρι και 10 χρόνια χωρίς τροφή!

Εκτός όμως από τον "Λευκό" Πρωτέα, υπάρχει και ο "**Μαύρος**" **Πρωτέας** (*Proteus Anguinus Parkelj*), ο οποίος είχε βρεθεί για πρώτη φορά το 1986, στα υπόγεια νερά της Σλοβενίας. Η πιο εμφανής διαφορά με τον *Proteus Anguinus*, είναι το χρώμα του δέρματος του, καθώς είναι σκούρο καφέ ή μαύρο. Επίσης, το ρύγχος και η ουρά του έχουν μικρότερο μέγεθος σε σχέση με του "Λευκού" Πρωτέα. Μία ακόμα σημαντική διαφορά είναι ότι τα μάτια του "Μαύρου" Πρωτέα έχουν αναπτυχθεί σχεδόν κανονικά, όμως εξακολουθούν να είναι μικρά σε σύγκριση με αυτά άλλων αμφιβίων.

Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά του "Μαύρου" Πρωτέα μας δείχνουν ότι η συγκεκριμένη σπηλαιόβια σαλαμάνδρα έχει αποικίσει πιο πρόσφατα στον υπόγειο κόσμο των σπηλαίων σε σχέση με τον "Λευκό" Πρωτέα.

Να μην ξεχνάμε...

Ο Πρωτέας ανήκει στα προστατευόμενα είδη από το 1922, λόγω της σπανιότητάς του. Επίσης, μετά την ένταξη της Σλοβενίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση πάρθηκαν περισσότεροι μηχανισμοί σχετικά με την προστασία του ως ένα απειλούμενο είδος, λόγω του ότι είναι εξαιρετικά ευάλωτο στις μεταβολές του περιβάλλοντος.

Όμως, δυστυχώς, πηγαίνοντας σε ένα από τα πιο γνωστά σπήλαια της Σλοβενίας, συγκεκριμένα στο σπήλαιο Postojna, αντικρίζεις τον Πρωτέα ως τουριστική ατραξιόν, μέσα σε μία μεγάλη γυάλα με εσωτερικό φωτισμό, έτσι ώστε οι επισκέπτες να μπορούν να το δουν! Τα συμπεράσματα δικά σας...

Άποψη του "Λευκού" Πρωτέα (*Proteus Anguinus*) στην εικόνα 1 και του Μαύρου" Πρωτέα (*Proteus Anguinus Parkelj*) στην εικόνα 2. Παρατηρείται σημαντικές διαφορές απλά και μόνο κοιτάζοντας αυτές τις δύο εικόνες όσον αφορά την ανάπτυξη του κεφαλιού τους, αλλά και την ύπαρξη των οφθαλμών στον "Μαύρο" Πρωτέα.

Μύθοι σχετικά με τον Πρωτέα...

Η πρώτη γραπτή αναφορά της σπηλαιόβιας σαλαμάνδρας έγινε από τον Βαρόνο της Σλοβενίας, με το όνομα Janez Vajkard Valvasor, το 1689, κατά την οποία ο *Proteus Anguinus*, αναφέρεται ως "μυρό δράκου".

Οι κάτοικοι της Σλοβενίας όταν αντίκρισαν για πρώτη φορά τα συγκεκριμένα σπηλαιόβια, υποστήριζαν ότι είναι τα μυρά ενός δράκου, ο οποίος ζει στα βάθη του σπηλαίου.

Βιβλιογραφία:

<http://www.showcaves.com/english/explain/Biology/ProteusAnguinus.html>
<http://amphibiaweb.org>
<http://www.istrianet.org/istria/fauna/amphibians/proteus/index.htm>

Η υπόγεια ομορφιά 10+1 καταπληκτικών σπηλαίων του κόσμου

Απολαύστε την υπόγεια ομορφιά, τους εντυπωσιακούς σχηματισμούς και τις λίμνες από τα 10+1 πιο εντυπωσιακά σπήλαια στον κόσμο.

Σπήλαιο Crystal (Βερμούδες)

Το σπήλαιο Crystal (www.caves.bm/) περιλαμβάνει μια μπλε υπόγεια λίμνη 16 μέτρων βάθους και βρίσκεται στο νησί των Βερμούδων. Το σπήλαιο διαθέτει μια ποικιλία από σχηματισμούς όπως στύλους από σόδα και σταλακτίτες. Το νερό είναι κρυστάλλινο επιτρέποντας στους επισκέπτες να βλέπουν τους σχηματισμούς στο βάθος της υπόγειας λίμνης.

Grutas de Cacahuamilpa (Μεξικό)

Πρόκειται για μια προστατευόμενη περιοχή που βρίσκεται 2,5 ώρες μακριά από την Πόλη του Μεξικού, η οποία περιλαμβάνει επίσης 2 υπόγεια ποτάμια. Αυτό το σπήλαιο θεωρείται από τα πιο εντυπωσιακά και μεγάλα στον κόσμο και είναι ανοικτό για το κοινό. Ανακαλύφθηκε το 1835, άνοιξε στο κοινό το 1920 και ανακηρύχθηκε Εθνικό Πάρκο το 1936.

Πληροφορίες: <http://cacahuamilpa.conanp.gob.mx/>.

Σπήλαιο Crystal (Βερμούδες)

Σπήλαιο Mogao (Κίνα)

Τα σπήλαια Mogao (<http://whc.unesco.org/en/list/440>), κοινώς γνωστά ως τα σπήλαια των χιλίων μορφών του Βούδα, είναι τα πιο διάσημα σπήλαια στην Κίνα. Βρίσκονται 25 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της κομητείας Dunhuang και είναι σκαλισμένα στα ιζηματογενή πετρώματα του βουνού Mingsha. Δημιουργημένες από 10 δυναστείες από τον 4ο έως τον 14ο αιώνα, οι τοιχογραφίες που εκτείνονται σε 45.000 τετρ. μέτρα και περισσότερα από 2.000 χρωματιστά αγάλματα, θεωρούνται ως ο μεγαλύτερος θησαυρός της βουδιστικής τέχνης στο κόσμο.

Jeita Grotto (Λιβανός)

Το σπήλαιο Jeita Grotto (www.jeita-grotto.com) βρίσκεται 20 χλμ. βόρεια της Βηρυτού στην κοιλάδα Nahr al-Kalb. Σε αυτό το σπήλαιο η δράση του νερού στον ασβεστόλιθο έχει δημιουργήσει έναν θόλο σαν καθεδρικό ναό σε διάφορα μεγέθη, χρώματα και σχήματα, με σταλακτίτες και σταλαγμίτες, εντυπωσιακές «κουρτίνες» και πτυχώσεις και μεγαλοπρεπείς βραχώδεις σχηματισμούς. Το συνολικό μήκος του σπηλαίου είναι πάνω από 9000 μ. και περιλαμβάνει μερικούς από τους μεγαλύτερους σταλακτίτες του κόσμου. Το σπήλαιο έχει μια τεράστια αίθουσα ύψους 108 μ. από την οροφή μέχρι το επίπεδο του νερού.

Gruta de las Maravillas (Ισπανία)

Αυτό το σπήλαιο βρίσκεται στην Huelva, 89 χλμ. μακριά από τη Σεβίλλη στην Aracena (www.aracena.es/index.php/gruta-de-las-maravillas/la-cavidad). Ανακαλύφθηκε το 1886 και άνοιξε για το κοινό το 1914. Το συνολικό μήκος του σπηλαίου είναι 2130 μ., αν και το κοινό μπορεί να επισκεφτεί μόνο τα 1200 μ. Το χρώμα που έχουν οι σταλακτίτες και οι σταλαγμίτες του, η ομορφιά των λιμνών και το μέγεθος των σπηλιών του, το καθιστούν μοναδικό.

Grutas de Mira Daire (Πορτογαλία)

Πρόκειται για το μεγαλύτερο σύστημα σπηλαίων της Πορτογαλίας (www.grutasmiradaire.com), όπου η υπόγεια περιήγηση περνά από μια σειρά από πολύχρωμα φωτισμένα σπήλαια με μερικά εντυπωσιακά σπηλαιοθέματα (κρυσταλλικοί σχηματισμοί που δημιουργούνται μέσα στα σπήλαια). Η τελευταία σπηλιά, 110μ. κάτω από την επιφάνεια της γης, περιέχει μια τεράστια λίμνη με τεχνητούς καταρράκτες και εντυπωσιακά τεχνητά σιντριβάνια. Η άνοδος στην επιφάνεια, γίνεται με ένα γρήγορο ασανσέρ.

Το σπήλαιο της γαλάζιας λίμνης (Βραζιλία)

Το σπήλαιο της γαλάζιας λίμνης (Gruta do Lago Azul) έχει μια μεγάλη ποικιλία γεωλογικών σχηματισμών (<http://bit.ly/xw4NiM>), αλλά εντυπωσιάζει κυρίως για το βαθύ μπλε χρώμα του νερού της λίμνης στο εσωτερικό του. Η είσοδος του σπηλαίου ανακαλύφθηκε το 1924. Στο εσωτερικό του, αφού κατεβείτε 100 μέτρα, θα δείτε τη λίμνη με τα κρυστάλλινα νερά, που έχει βάθος περίπου 70 μέτρα.

Poço Encantado – Εθνικό Πάρκο Chapada Diamantina (Βραζιλία)

Η Poço Encantado, βρίσκεται στο Εθνικό Πάρκο Chapada Diamantina στη Bahia (www.chapada.org), περίπου 400 χιλιόμετρα μακριά από το Salvador, την πρωτεύουσα της Bahia. Αυτή η γιγαντιαία βυθισμένη πισίνα, έχει 36 μέτρα βάθος και το νερό είναι τόσο διάφανο που επιτρέπει στις αρχαίες πέτρες και τους κορμούς δέντρων να είναι ορατά. Όταν ο ήλιος βρίσκεται σε μια συγκεκριμένη θέση, το φως περνά από μια ρωγμή και δημιουργεί μια μπλε αντανάκλαση στο νερό. Η πρόσβαση σε αυτή λίμνη είναι ελεγχόμενη για την προστασία του περιβάλλοντος και του ευαίσθητου οικοσυστήματός του.

Cueva de los Cristales, Naica (Μεξικό)

300 μέτρα κάτω από βουνό Naica στην έρημο Chihuahua, βρίσκεται το σπήλαιο των κρυστάλλων (www.naica.com.mx/english/internas/interna3_4.htm), που ανακαλύφθηκε από δύο ανθρακωρύχους το 2000. Η σπηλιά περιλαμβάνει μερικούς από τους μεγαλύτερους φυσικούς κρυστάλλους που έχουν βρεθεί ποτέ: ημιδιάφανα κομμάτια γύψου που φτάνουν και τα 11 μέτρα μήκος και ζυγίζουν μέχρι 55 τόνους. Η θερμοκρασία σε αυτό το βάθος κυμαίνεται από 45 °C έως 50 °C, ενώ το ποσοστό της υγρασίας κυμαίνεται από 90 έως 100%, πράγμα που σημαίνει ότι τα ανθρώπινα όντα δε μπορούν να επιβιώσουν εκεί για περισσότερο από δύο ώρες.

Σπήλαιο Bellamar (Κούβα)

Το σπήλαιο Bellamar ανακαλύφθηκε τυχαία πριν από 166 χρόνια στο αγρόκτημα La Alcançia, στα περίχωρα του Matanzas. Είναι ένα από τα παλαιότερα τουριστικά αξιοθέατα της Κούβας και είναι διάσημο για τον όμορφο διάκοσμό του. Περιλαμβάνει έξι αίθουσες και δεκαεπτά δωμάτια απίστευτης ομορφιάς, κρήνες, σταλακτίτες και σταλαγμίτες, κρυσταλλικούς θόλους και άλλους σχηματισμούς.

Eisriesenwelt (Αυστρία)

Το Eisriesenwelt (www.eisriesenwelt.at) είναι ένα φυσικό ασβεστολιθικό σπήλαιο πάγου που βρίσκεται στο Werfen της Αυστρίας, περίπου 40 χλμ. νότια του Salzburg. Το σπήλαιο βρίσκεται στο εσωτερικό του βουνού Hochkogel στο τμήμα Tennengebirge των Άλπεων. Είναι το μεγαλύτερο σπήλαιο πάγου στον κόσμο, με μήκος μεγαλύτερο από 42 χλμ. και το επισκέπτονται περίπου 200.000 τουρίστες κάθε χρόνο. Διαμορφώθηκε από τον ποταμό Salzach και οι σχηματισμοί των πάγων μέσα στο σπήλαιο σχηματίστηκαν από το χιόνι που διοχετεύεται στη σπηλιά και παγώνει κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Το σπήλαιο είναι ανοιχτό από 1 Μαΐου έως 26 Οκτωβρίου κάθε χρόνο.

Αναπνευστικό σύστημα

Γράφει ο Γιώργος Σωτηριάδης
Γεωλόγος Μέλος Πρωτέα
geosotiriadis@yahoo.gr

Χάλαση γλώσσας

Πολλές φορές έχουμε ακούσει για ανθρώπους που "κατάπιαν τη γλώσσα τους" ή που τους "γύρισε η γλώσσα" και πνίγηκαν με αποτέλεσμα να κινδυνέψει η ζωή τους ή ακόμα και να τη χάσουν. Τι συμβαίνει όμως πραγματικά;

Η αλήθεια είναι ότι όταν λιποθυμήσουμε, χάσουμε τις αισθήσεις μας ή χτυπήσουμε δυνατά το κεφάλι μας, θα βρεθούμε σε κατάσταση μειωμένου επιπέδου συνείδησης. Τότε ο μυϊκός τόνος χάνεται, δηλαδή πλέον δεν επιδρά το νευρικό σύστημα πάνω στους μύες. Χάνουμε τον έλεγχο της κίνησης των μυών μας. Η γλώσσα μας αποτελεί έναν μυ, ο οποίος είναι προσαρμοσμένος στην κάτω γνάθο. Όταν βρισκόμαστε δηλαδή σε κατάσταση μειωμένου επιπέδου συνείδησης, επέρχεται χάλαση δηλαδή παράλυση, χαλάρωση της γλώσσας, με αποτέλεσμα η βάση της να πέφτει προς τα πίσω και να φράζει τον αεραγωγό στον υποφάρυγγα. Αυτό πραγματοποιείται και σε συνδυασμό με τη στάση του σώματος ή και της κεφαλής.

Αρκεί λοιπόν, να απομακρυνθεί η κάτω γνάθος από την άνω γνάθο, για να απομακρυνθεί μαζί με την κάτω γνάθο και η γλώσσα και να ανοίξει ο αεραγωγός. Σε κάθε θύμα με μειωμένο επίπεδο συνείδησης θα πρέπει ο αεραγωγός να διατηρείται ανοικτός.

Και πως αποφράσσουμε τον αεραγωγό; Με μια πολύ απλή κίνηση που ονομάζουμε έκταση κεφαλής και ανύψωση της κάτω γνάθου. Με το δείκτη και το μέσο του ενός χεριού σπρώχνουμε το πηγούνι του θύματος προς τα πάνω και με την φτέρνα της παλάμης του άλλου χεριού σπρώχνουμε το μέτωπο προς τα κάτω. Προϋπόθεση για την εκτέλεση της κίνησης αυτής είναι να τοποθετήσουμε το θύμα σε ύπτια θέση. Η κίνηση αυτή αποτελεί ίσως την σημαντικότερη πράξη που έχουμε να κάνουμε και η οποία μπορεί να σώσει την ζωή του θύματος με μειωμένο επίπεδο συνείδησης.

Ο Γιώργος

Σωτηριάδης είναι

Εθελοντής του

Σώματος Σαμαρειτών,

Διασωστών και

Ναυαγοσωστών Ε.Ε.Σ.

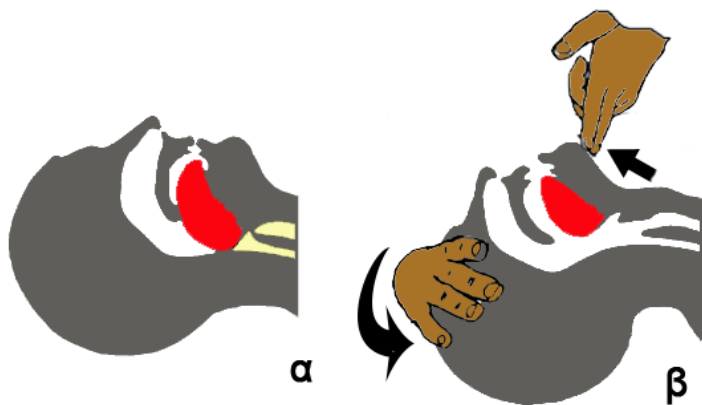
Βιβλιογραφία

www.samarites.gr

ΠΡΟΣΟΧΗ: Εάν υποψιαζόμαστε κάκωση του αυχένα, π.χ. εάν το θύμα έπεσε από ύψος, προσπαθούμε να διατηρήσουμε το κεφάλι ακίνητο σε ευθεία – ουδέτερη θέση με ήπιες κινήσεις.

Υπάρχει μια εναλλακτική τεχνική διάνοιξης αεραγωγού για τις περιπτώσεις υποψίας κάκωσης αυχένα. Σε αυτές τις περιπτώσεις χρησιμοποιείται ο χειρισμός "ώθηση του πώγωνα" (jawthrust). Διατηρώντας την ακινητοποίηση της κεφαλής με τα χέρια, μετακινείται ο δείκτης στις γωνίες της κάτω γνάθου και ο αντίχειρας στον πώγωνα. Ο δείκτης σπρώχνει την κάτω γνάθο, ενώ ο αντίχειρας χρησιμοποιείται σαν υπομόχλιο. Τότε η κάτω γνάθος μετακινείται και το στόμα θα ανοίγει, με αποτέλεσμα την απελευθέρωση του αεραγωγού. Για την κατανόηση της τεχνικής της δεξιότητας αυτής, επισκεφθείτε το youtube για να παρακολουθείσετε ένα ενδιαφέρον βίντεο στο παρακάτω link:

http://www.youtube.com/watch?v=r3ckgEQEE_o

Πρέπει να θυμόμαστε ότι σε θύμα με μειωμένο επίπεδο συνείδησης, το κύριο αίτιο προβλημάτων στον αεραγωγό είναι η γλώσσα και η διατήρηση του ανοικτού αεραγωγού είναι ίσως η πιο σημαντική κίνηση που έχει να εκτελέσει ο σπηλαιολογιστής, ο οποίος θα κληθεί να ενεργήσει ως διασώστης.

Αφανίζονται εκατομμύρια νυχτερίδες σε ΗΠΑ - Καναδά

Μια φονική νόσος, ονόματι το «σύνδρομο της λευκής μύτης», που προκαλείται από μύκητα και η οποία ανιχνεύθηκε για πρώτη φορά το 2006, «σαρώνει» τις νυχτερίδες σε Ηνωμένες Πολιτείες και Καναδά.

Σύμφωνα με την Υπηρεσία Αλιείας και Άγριας Ζωής των Η.Π.Α., έως και 6,7 εκατομμύρια νυχτερίδες έχουν πεθάνει το τελευταίο διάστημα σε 16 αμερικανικές πολιτείες στα ανατολικά και τέσσερις καναδικές επαρχίες.

«Το σύνδρομο της λευκής μύτης έχει εξαπλωθεί γρήγορα στους πληθυσμούς νυχτερίδων της Ανατολικής Βόρειας Αμερικής και έχει προκαλέσει μεγάλα ποσοστά θνησιμότητας σε πολλές αποικίες» λέει αρμόδιος συντονιστής της αμερικανικής υπηρεσίας. «Πολλές νυχτερίδες χάθηκαν προτού προλάβουμε να υπολογίσουμε το μέγεθος που είχαν οι πληθυσμοί τους πριν από το ξέσπασμα της επιδημίας».

Χαρακτηρίζοντας τρομακτικό τον αριθμό των νυχτερίδων που έχει εξοντωθεί, επιστήμονες λένε ότι αντικατοπτρίζει το μέγεθος της απειλής και προειδοποιούν ότι η ασθένεια θα συνεχίσει να εξαπλώνεται. «Οι νυχτερίδες είναι πολύτιμες για την αμερικανική οικονομία ως φυσικό μέσο ελέγχου των παρασίτων σε φάρμες και δάση, ενώ διαδραματίζουν και

νευραλγικό ρόλο, βοηθώντας στον έλεγχο των εντόμων που μπορούν να μεταδώσουν ασθένειες στους ανθρώπους» εξηγεί διευθυντής της υπηρεσίας.

Οι υπολογισμοί για σχεδόν 7 εκατομμύρια θανάτους επιβεβαιώνουν τους χειρότερους φόβους των βιολόγων που κάθε χειμώνα από το 2006 μετρούσαν νεκρές νυχτερίδες, καλυμμένες με τον «ένοχο» μύκητα, σε σπηλιές και ορυχεία. Όταν μολυνθούν, τα ζώα αλλάζουν συμπεριφορά κατά τη διάρκεια των κρύων μηνών,

Σπήλαιο Lascaux

Το Σπήλαιο Lascaux (ή Grottoes Lascaux) στη νοτιοδυτική Γαλλία περιέχει μερικά από τα παλαιότερα και καλύτερα έργα προϊστορικής τέχνης στον κόσμο. Οι ζωγραφίες των σπηλαίων, που απεικονίζουν κυρίως τα ζώα, είναι περίπου 17.000 ετών και φαίνεται να έχουν ένα σκοπό τελετουργικό. Σύμφωνα με την ανθρωπολόγο Πατ Σίμμαν , «πρώτα ήμασταν θύματα και μετά γίναμε κυνηγοί. Με τα πρώτα λίθινα εργαλεία, άρχισε η πολύτιμη σχέση του ανθρώπου με τα ζώα. Μέχρι τότε ήμασταν τα θύματα. Μετά γίναμε εμείς που κυνηγούσαμε. Για να επιβιώσουμε όμως, χρειάστηκε να παρατηρήσουμε όλα τα ζώα στο περιβάλλον μας και να μάθουμε τις συνήθειές τους. Αυτή η γνώση ήταν πολύτιμη για την επιβίωσή μας. Αυτό δείχνουν και οι περίφημες τοιχογραφίες στις σπηλιές του Λασκό στη Γαλλία. Στις σπηλιές αυτές, όπου θαυμάζουμε περίτεχνες απεικονίσεις των άγριων ζώων, βλέπουμε πού οδήγησαν τα δύο εκατομμύρια χρόνια αλληλεπίδρασης των προγόνων μας με τα ζώα». Φωτογραφία-Sisse Brimberg

16ο Παγκόσμιο Συνέδριο Σπηλαιολογίας

Σημαντικές Ημερομηνίες Συνεδρίου

Εστάλει η 2η εγκύκλιος για το 16ο Παγκόσμιο Συνέδριο Σπηλαιολογίας που θα διεξαχθεί στο Brno της Τσεχίας από 21 έως 28 Ιουλίου 2013.

- 01/08/2012: Έναρξη εγγραφών
- 01/11/2012: Προθεσμία αποστολής περιλήψεων
- 31/01/2013: Προθεσμία για εγγραφή με έκπτωση
- 01/04/2013: Προθεσμία δήλωσης εκδρομών
- 31/05/2013: Προθεσμία για εγγραφή σε εκδρομή με έκπτωση

01/07/2013: Προθεσμία για On-line εγγραφή

Για περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα:

http://www.speleogenesis.info/directory/karstbase/pdf/10987/16ICS_circular_2.pdf

Δημιουργία Αιολικού Πάρκου σε περιοχή με σπήλαια.

Αιολικό Πάρκο πρόκειται να κατασκευαστεί στο νησί της Χίου στην περιοχή βορειοδυτικά του Βροντάδου. Ο σύλλογος ΣΕΛΑΣ πρόσφατα απέστειλε σε υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής επιστολή όπου προειδοποιούσε για την ύπαρξη σπηλαίων και πιθανής ευαίσθητης σπηλαιοπανίδας στην περιοχή όπου θα δημιουργηθεί το Αιολικό Πάρκο. Μάλιστα ο ίδιος σύλλογος προσφέρθηκε μέσω των μελών να βοηθήσει μέσω των μελών του για την καταγραφή νέων εγκοίλων στην ευρύτερη περιοχή. Ας ελπίσουμε ότι το Ελληνικό Κράτος θα ευαισθητοποιηθεί και δεν θα υπάρξει κίνδυνος καταστροφής κάποιου εγκοίλου. Επίσης, καλό θα ήταν να δραστηριοποιηθεί η Επιτροπή Προστασίας της Σπηλαιολογικής Ομοσπονδίας Ελλάδας για τη διερεύνηση της συγκεκριμένης περίπτωσης, ώστε να βοηθήσει ενεργά και να παράσχει κάθε δυνατή βοήθεια.

Περιοδικό ΠΡΩΤΕΑΣ

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι:

Βαξεβανόπουλος Μάρκος, Ζάχαρης Αριστείδης, Σωτηριάδης Γιώργος, Κιουρεξίδου Ευγενία, Κονίδης Γιώργος, Πισιώτας Τάσος, Αγγελική Ρεϊζοπούλου

Διεύθυνση: Βιζυηνού 53B, 54636, Θεσσαλονίκη

Μην ξεχνάτε να στέλνετε τα σχόλιά σας, τις απόψεις σας, τα παράπονά σας, καταγγελίες για καταστροφές σε σπήλαια, νέα, δράσεις συλλόγων κ.α στην ηλεκτρονική διεύθυνση του περιοδικού

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: proteascave@gmail.com

Τηλέφωνο: 6945 313309

Κάθε άρθρο εκφράζει την άποψη του συγγραφέα του και μόνο. Ουδείς ευθύνη φέρει το περιοδικό για προσωπικές απόψεις των συνεργαζόμενων συντακτών.

Πρόγραμμα Δράσεων Συλλόγου και Προβολών στα γραφεία του Πρωτέα για το Τρίμηνο Ιανουάριος—Μάρτιος 2012

Σαβ/κο 25-26 Μαΐου 2012: Αποστολή Πρωτέα στο Σπήλαιο Γρεβενών

Τετάρτη 20 Ιουνίου 2012: Θεωρητικό Μάθημα Πρώτων Βοηθειών

Σάββατο 9 Ιουνίου 2012: Εξερεύνηση Βόρειου Ολύμπου

Τετάρτη 13 Ιουνίου 2012: Θεωρητικό Μάθημα Σπηλαιοδιάσωσης

Τετάρτη 20 Ιουνίου 2012: Θεωρητικό Μάθημα Σπηλαιοδιάσωσης

Σάββατο 14 Ιουλίου 2012: Εξερεύνηση μεταλλείων Παλαιάς Καβάλας

Σάββατο 21 Ιουλίου 2012: Εξερεύνηση Αγγίτη και Χιονότρυπας Φαλακρού

Σάββατο 8 Αυγούστου 2012: Αποστολή στο Φαλακρό όρος (Δράμα)

Στείλτε μέχρι τις 25 Σεπτεμβρίου 2012 το άρθρο σας για το επόμενο τεύχος του περιοδικού στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

proteascave@gmail.com

Το επόμενο τεύχος του ΠΡΩΤΕΑ θα δημοσιευθεί τον Οκτώβριο του 2012 λόγω έναρξης των καλοκαιρινών αποστολών

Η φωτογραφία του τριμήνου

Η εικόνα του τριμήνου προέρχεται από τα σεμινάρια του Πρωτέα και συγκεκριμένα από την εκδρομή στην περιοχή των Λουτρών Αριδαίας.

Η φωτογραφία τραβήχτηκε στο πρακτικό μάθημα της φωτογράφισης σε σπήλαια και συγκεκριμένα στο σπήλαιο Αρκουδοσπηλιά Αριδαίας.

Αποτελεί μία ομαδική δουλειά των εκπαιδευομένων και το πρώτο τους βήμα στη φωτογράφιση σπηλαίων.

Με ένα φακό ο κάθε σπηλαιοεξερευνητής διαγράφει από ένα γράμμα ενώ ο φωτογράφος μένει ανοιχτός για 3 δευτερόλεπτα.

Παίζοντας με τις δυνατότητες της φωτογραφικής...